

af dem, som virkelig trænger til og ønsker at komme i Besiddelse af Jord, og som vi ønsker skulde komme i Besiddelse af Jord, der bliver i Stand dertil paa de Betingelser, disse Lovforslag byder.

Det andet, jeg gerne vilde henlede Opmærksomheden paa, er vore store Hedearealer ovre i Jylland. Disse Lovforslag, som vi nu behandler, vil nok aabne Adgang til en Del Jord, men det betyder ikke meget i Sammenligning med de store jyske Hedearealer. Jeg tror ikke, jeg overdriver, naar jeg siger, at vi ovre i Jylland har 500 000 Tdr. Land Hede vel egnet til Opdyrkning. Og nu strides vi her paa Rigsdagen om at skaffe Adgang til Besiddelse af Jord, og der tales om den stærke Trang til Jord, som er til Stede. Hvorfor saa ikke komme ud og tage de jyske Heder under Kultur? Det, synes jeg, vilde være et udmærket og samfundsnyttigt Arbejde. Nu ved jeg meget vel, at vi i dette Land har visse Lyrikere, som ikke synes om, at denne Hede skal opdyrkes. Man siger endogsaa, at den Rug, der vokser paa Heden, ikke er god, den kan Folk ikke leve af. Disse Tanker har endogsaa været fremsatte saa haandfast, at vi ligefrem saa os nødsaget til at foretage en Undersøgelse af, hvorledes det stillede sig med Levetiden i de forskellige Egne af Landet, og saa viste der sig dette mærkelige, at Levetiden i Virkeligheden var længst i Hedeegnene. Nu kan dette maaske ogsaa bero paa andre Ting, det er jeg slet ikke blind for, men at det Brød, man faar af Hedens Rug, skulde være særlig daarligt, tror jeg i alt Fald ikke paa. Det er da ogsaa min Erfaring, at vi neppe har nogen mere levende og livskraftig og tilfreds Befolkning end netop Hedebynderne. Og hvorfor det? Jo, det er blandt andet, fordi de ved deres Hænders Arbejde har skabt deres eget Bo, og det er min Opfattelse, at der neppe er noget, der giver os saa stor Tilfredshed med Tilværelsen som netop dette, at man har formaaet at skabe sig eget Hus og Hjem. Og der er jo ikke Tale om, at man ved saadanne Foranstaltninger ønsker at tage noget som helst fra andre. Nej, her er Tale om, at man bidrager sit til, samtidig med at man skaber sig et Hjem, at drage hidtil unyttede Værdier frem til Fordel for Samfundet. Nu ved jeg godt, at neppe nogen er uenig med mig i, at det er et overmaade godt Arbejde, der udføres med Hensyn til Opdyrkingen af Heden; deri er vi sikkert alle enige. Det, jeg imidlertid kunde ønske, var, at man ved de Lovforslag, her er Tale om, tog saadanne Hensyn, at ogsaa de, der opdyrker Hede,

kunde komme i Betragtning. Ikke mindst ovre i disse Hedeegne finder der hvert Aar Udstykning Sted i stor Stil, enten saaledes, at et Par unge Folk erhverver sig en Hede-parcel, eller at en Hedebonde udstykker sin Gaard til Børnene. Men hvorfor kan man nu ikke lige saa vel yde Støtte fra Statens Side til disse Bestræbelser, som man kan yde den overfor de Jorder, der her er Tale om? Naar en Mand faar en halv Snes Tønder Land, f. Eks. fra en Gaard, som er i Drift og Kultur, skal han efter Lovforslaget have Støtte til Opførelse af Bygninger — en Støtte, som ganske vist efter min Mening er for lille, men han skal altsaa have den. Hvorfor skulde man ikke kunne yde den samme Støtte til den, der faar en Hedelod? Det forekommer mig, at det vilde have stor Betydning for mange, at man lettede Adgangen til saadan Jord. Thi vi maa huske paa, at saadanne Hedearealer i Regelen kan købes billigt, ogsaa i Virkeligheden billigt i Forhold til deres Dyrkningsværdi. Der kan gives mange Veje, ad hvilke man kan komme disse Bestræbelser til Hjælp, og jeg ved meget vel, at man fra Statens Side har søgt at støtte dem. Men det forslaar ikke ret meget. Der findes hvert Aar paa Finansloven opført — og saaledes har det været i mange Aar — 30 000 Kr. til Udlaan til Hedekommuner til Videreudlaan til Opdyrkere af Heder og Moser. Men man vil dog let forstaa, at disse 30 000 Kr. er i Virkeligheden ingenting, de har aldrig haft ret megen Betydning, og de har det jo endnu mindre i de Tider, hvori vi nu lever. Naar dette Beløb ikke har haft den Betydning, det skulde have, og naar man heller ikke har søgt dette Beløb forhøjet, er det, fordi man ikke har kunnet finde den rette Form for Anvendelsen af disse Penge. Thi den Form, der hidtil har været gældende, nemlig at Kommunen skal laane dem ud til Hedeopdyrkerne, saaledes at Kommunen hæfter for Beløbet overfor Statskassen, har været uheldig og har bevirket, at denne Foranstaltning ikke har kunnet faa saa stor Betydning, som det var Hensigten, at den skulde have. Nu vilde jeg gerne have, at det kommende Udvalg vilde tage dette Spørgsmaal med ind under sine Betragtninger, thi det, det drejer sig om, er jo at skaffe Jord til de Folk, som ønsker det. Derfor synes jeg, det vilde være urigtigt, om vi ved en Lejlighed som denne, hvor vi netop behandler disse Spørgsmaal, ikke ogsaa fik Opmærksomheden henledt paa de, som jeg sagde, vel nok 500 000 Tdr. Land Hede, velegnet til Opdyrkning, som ligger spredt rundt omkring i Jylland.